

НАРЕДБА № 81 от 22.07.2013 г. за придобиване на квалификация по професията „Дисководещ“

Обн. - ДВ, бр. 68 от 02.08.2013 г., в сила от 02.08.2013 г.

Издадена от министъра на образованието и науката

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя Държавното образователно изискване (ДОИ) за придобиването на квалификация по професията 213150 „Дисководещ“ от област на образование „Изкуства“ и професионално направление 213 „Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти“ съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията 213150 „Дисководещ“ съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на трета степен на професионална квалификация за специалността 2131501 „Водещ на музикалноартистични събития“.

Чл. 3. Въз основа на ДОИ по чл. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3, т. 3 и 6 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват учебен план и учебни програми за обучението по специалността по чл. 2.

Раздел II

Съдържание на Държавното образователно изискване

Чл. 4. (1) С ДОИ по чл. 1 се определят професионалните компетенции в края на обучението по професията, които гарантират на обучаемия възможност за упражняване на професията 213150 „Дисководещ“.

(2) Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията „Дисководещ“ определя общата, отрасловата и специфичната задължителна професионална подготовка за професията, както и задължителната чуждоезикова подготовка по професията.

(3) Съдържанието на всеки вид задължителна професионална подготовка по ал. 2 включва:

1. необходимите професионални компетенции (знания, умения и професионално-личностни качества);

2. тематичните области, от които се формира съдържанието на учебните предмети/модули.

Чл. 5. С ДОИ по чл. 1 се определят и входящото минимално образователно равнище, описанието на професията, целите на обучението, резултатите от ученето, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

Заклучителни разпоредби

§ 1. Тази наредба се издава на основание чл. 17, т. 3 във връзка с чл. 16, т. 7 от Закона за народната просвета.

§ 2. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в „Държавен вестник“.

Министър: Анелия Клисарова

Приложение към чл. 2
Държавно образователно изискване за придобиване на квалификация
по професията „Дисководещ“

Професионално направление:		
213	Аудио-визуални изкуства и техники, производство на медийни продукти	
Наименование на професията:		
213150	Дисководещ	
Специалност:		Степен на професионална квалификация:
2131501	Водещ на музикално-артистични събития	Трета

1. Входни характеристики

1.1. Изисквания за входящо минимално образователно равнище за ученици и за лица, навършили 16 години

За придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията „Дисководещ“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 ЗПОО, утвърден със Заповед № РД-09-413 от 12.05.2003 г., изм. и доп. със Заповед № РД-09-04 от 8.01.2004 г., Заповед № РД-09-34 от 22.01.2004 г., Заповед № РД-09-255 от 9.04.2004 г., Заповед № РД-09-274 от 18.02.2005 г., Заповед № РД-09-1690 от 29.09.2006 г., Заповед № РД-09-828 от 29.06.2007 г., Заповед № РД-09-1891 от 30.11.2007 г., Заповед № РД-09-298 от 19.02.2009 г., Заповед № РД-09-1803 от 29.10.2009 г., Заповед № РД-09-621 от 18.05.2010 г., Заповед № РД-09-1728 от 1.12.2010 г., Заповед № РД-09-748 от 13.06.2011 г., Заповед № РД-09-1805 от 9.12.2011 г., Заповед № РД-09-638 от 23.05.2012 г. и Заповед № РД-09-59 от 21.01.2013 г., актуализирана със Заповед № РД-09-182 от 25.02.2013 г., входящото минимално образователно равнище е:

- за ученици - завършен седми клас при срок на обучение 5 години или завършено основно образование при срок на обучение 4 години, завършено основно образование или завършен клас от средното образование при срок на обучение до 4 години (за училищата по изкуствата) (рамкова програма В);

- за лица, навършили 16 години - завършено средно образование или придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити (рамкова програма Е).

1.2. Изисквания за входящо квалификационно равнище или професионален опит

За обучение по професията „Дисководещ“ с придобиване на трета степен на професионална квалификация не се изисква обучаваните да притежават по-ниска степен на професионална квалификация по професии от професионално направление 213 „Аудио-визуални изкуства и техники, производство на медийни продукти“ или професионален опит по други сродни професии.

За лица, притежаващи професионален опит по тази професия, е необходимо организиране на професионално обучение, включващо усвояване на компетенциите, които кандидатът не притежава съгласно Държавното образователно изискване (ДОИ) за придобиване на квалификация по

професията „Дисководещ“ - трета степен на професионална квалификация. Съдържанието на това професионално обучение се определя след сравнение на компетенциите и на резултатите от ученето, които обучаваният е придобил, с тези, описани в ДОИ за придобиване на квалификация по професията.

2. Описание на професията

2.1. Трудови дейности, отговорности, личностни качества, особености на условията на труд, оборудване и инструменти, изисквания за упражняване на професията, определени в законови и подзаконови актове (здравословно състояние, правоспособност и др.)

В своята практика дисководещият използва фрагменти от готови музикални произведения, музикални ефекти и шумове. Дисководещият съставя и изпълнява творческо-музикална програма, подготвена за конкретното музикално-артистично събитие. Предварително я обсъжда с работния екип и дава професионалното си становище за звуковото оформление на програмата.

Дисководещият определя необходимите технически ресурси - звуковъзпроизвеждащи устройства, микрофони, светлинни ефекти и други аксесоари, както и необходимите средства за използването им. Провежда звуковите проби и извършва необходимите настройки на поверената му техника според вида на музикалната програма.

Осъществява цялостната подготовка на музиката и на ефектите за музикално-артистичното събитие и съгласува с работния екип тяхното използване по сценарий.

В зависимост от характера на събитието, в което ще участва, дисководещият предварително подготвя музиката за озвучаване в звукова кабина, в която има звукомесителен пулт, или в звукозаписно студио със записващи и възпроизвеждащи звукови устройства.

След подготовката на музикалния материал дисководещият извършва пълен опис по времетраене на използваната музика и списък на композиторите на музикалните откъси, носители на авторски права.

По време на музикално-артистичното събитие съгласува с останалите членове от екипа всички параметри за качествено провеждане на мероприятиято. Наблюдава и регулира всички работни нива на звукозаписите или използваните ефекти. Поставя изисквания към актьорите (изпълнителите) за силата и качеството на говора според конкретния музикален проект. Съпоставя различни сюжети на озвучавания на музикални мероприятия. Работи с компютърна програма (софтуер) и специализиран звуков хардуер. Използва технологията на смесване, за да ремиксира дадено музикално произведение в процеса на създаване на цялостна музикална програма.

Избира възпроизвеждащата техника, като се съобразява с мястото или терена на събитието. Осъществява настройките на всички звукови ефекти и отговаря за тяхното правилно прилагане по време на музикално-артистичното събитие. Спазва техническите изисквания за работа със звуковъзпроизвеждащата апаратура. Работи с видовете устройства или смесителни пултове, прилагайки различни способности за звуково смесване.

Следи за спазването на времевия график, както и за изпълнението на програмата. При констатиране на отклонения от първоначалния сценарий предприема действия за коригирането му.

Дисководещият трябва да бъде организиран, мотивиран, да има чувство за отговорност, да умее да убеждава и да комуникира ефективно, да работи в екип и при продължително натоварване. Необходимо е да има технически усет и сръчност при боравене с апаратурата.

Работното му време е в зависимост от спецификата на работа - може да бъде с нормална продължителност в съответствие с Кодекса на труда, но и удължено, до късно вечер. Предвид характера на дейността често се налага да работи в празничните и почивните дни.

В своята професионална дейност дисководещият работи със звукова техника - грамофони, CD плейъри, мишпултове, микрофони, компютърна хардуерна техника, специализиран софтуер за обработка на звука, процесори за настройка на звука и др.

2.2. Възможности за продължаване на професионалното обучение

Лицата, придобили трета степен на професионална квалификация по професията „Дисководещ“, могат да се обучават за придобиване на професионална квалификация по друга професия от областта на „Аудиовизуалните изкуства и техники, производство на медийни продукти“.

Обучението им по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления, както и част от отрасловата задължителна професионална подготовка и специфичната за професията професионална подготовка се зачита. Обучаващата институция организира обучение, чието съдържание се определя след сравняване на компетенциите и резултатите от ученето, регламентирани в държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по съответните професии.

Лицата, придобили професионална квалификация по професията „Дисководещ“, имат възможности за повишаване на квалификацията си в курсове и семинари, организирани от обучаващи институции, браншови организации и др.

2.3. Възможности за професионална реализация съгласно Националната квалификация на професиите и длъжностите (НКПД) 2011, утвърдена със Заповед № РД-01-931 от 27.12.2010 г. на министъра на труда и социалната политика, изм. и доп. със Заповед № РД-01-204 от 28.02.2011 г., № РД-01-426 от 30.05.2011 г., № РД-01-529 от 30.06.2011 г., № РД-01-533 от 30.06.2011 г., № РД-01-952 от 29.12.2011 г., № РД-01-586 от 6.07.2012 г. и № РД-01-1002 от 19.12.2012 г.

Придобилият трета степен на професионална квалификация по професията „Дисководещ“ може да заема следните длъжности от НКПД 2011: 2656-3004 Дисководещ и 3521-3039 Специалист звукови ефекти, както и други подобни, допълнени при актуализиране на НКПД.

Лицата с професионална квалификация „Дисководещ“ могат да работят на свободна практика или с постоянна заетост в заведения за хранене и развлечения.

3. Цели на обучението

3.1. Цели на обучението по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава, спазва и прилага правилата за здравословни и безопасни условия на труд;

- умее да формулира проблеми, задава въпроси, прави отчет за извършената работа, установява и поддържа делови отношения;
- познава стопанското устройство на страната, разбира съществуващите икономически отношения, процеси и явления и прави изводи за факторите, които ги пораждат;
- познава трудовото законодателство, определящо неговия статут, права и задължения;
- умее да работи в екип при реализацията на различни шоу програми и други музикално-артистични събития;
- осъществява ефективни работни взаимоотношения с колегите си;
- съзнава необходимостта и се старее да повишава квалификацията си с цел осигуряване на бъдещи ангажименти;
- демонстрира творчески идеи, подходи и умения;
- умее да намира информация в интернет, работи със специализирани програмни продукти за обработка на звука, с продукти за създаване на документи;
- осъществява комуникация и ползва специализирана литература на чужд език;
- спазва професионалната етика и има етично поведение.

3.2. Цели на обучението по отрасловата задължителна професионална подготовка - единна за всички професии от професионално направление „Аудио-визуални изкуства и техники, производство на медийни продукти“

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава различните видове медии;
- познава процеса на организация и производство на медийни и сценични продукти и събития;
- познава различните видове техника, използвана във всички етапи от създаването на музикален продукт;
- познава различните видове техника, използвана за създаване на светлинно шоу;
- познава различните видове техника, използвана за представяне на видеоматериали;
- познава форматите и носителите на аудио-визуална информация;
- знае характеристиките и разпознава основните стилове в музиката;
- спазва етапите в изграждането на художествена творба;
- има базови познания по история на музиката;
- умее да анализира музикални творби с характерната професионална терминология и изразни средства;
- познава действащата в страната нормативна уредба, която касае показателите за шум в околната среда и максималното звуково натоварване на персонала;
- познава основите на строителната акустика, принципите и изискванията на звукоизолацията и вътрешната акустична обработка на помещенията, използвани за провеждане на музикални събития.

3.3. Цели на обучението по специфичната за професията „Дисководещ“ задължителна професионална подготовка

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- умее да разпознава музикалните произведения като стил, както и тяхната тоналност и темпо - със и без помощта на технически средства;
- умее да борави с аудиоапаратурата за плавно преминаване от една песен към друга и без помощта на софтуерно синхронизиране;
- умее да борави и с професионален клас аудиоозвучителна апаратура според служебните си задължения (настройка и пуск);
- умее да създава своя авторска работна програма (ремикс) на живо с помощта на аудиоапаратурата - в зависимост от ситуацията, както и да я променя според аудиторията;
- умее да преценява ситуацията и нагласата на аудиторията и според това да подготвя своята работна програма за деня;
- умее да борави с микрофон и при необходимост да влиза в ролята на водещ според изискванията на работния ангажимент;
- умее да изгражда необходимите анонси с правилен словоред и дикция;
- умее да реагира адекватно в неочаквана ситуация;
- умее да използва професионален аудиософтуер за обработка на звука на живо (ремикс), както и съответния хардуер.

4. Резултати от ученето

Компетенции	Резултати от учението Обучаваният трябва да:
<i>Общи за професия код 213150 „Дисководещ“</i>	
1. Спазва изискванията за здравословни и безопасни условия на труд	1.1. Прилага правилата за здравословни и безопасни условия на труд 1.2. Познава видовете озвучителна техника и оборудване и спазва правилата за безопасна работа с тях 1.3. Прилага правилата за пожарна и аварийна безопасност 1.4. Взема адекватно решение в ситуация на инцидент по време на работа 1.5. Спазва изискванията за опазване на околната среда 1.6. Оказва долекарска помощ при инцидент, възникнал по време на работа
2. Организира и координира работата на група или екип	2.1. Осъществява ефективна комуникация с членовете на работния екип 2.2. Познава принципите на професионалната етика и ги прилага като модел на поведение 2.3. Разпределя работата на група от хора или екип, като отчита силните и слабите страни на всеки член на екипа 2.4. Прави отчет на извършената работа – своята и на членовете на екипа
3. Използва информационни и	3.1. Използва съвременни информационни източници за

Компетенции	Резултати от учението Обучаваният трябва да:
комуникационни технологии	професионално развитие 3.2. Работи със специфични софтуерни програми за обработване на звука 3.3. Използва съвременни комуникационни средства за общуване с екипите 3.4. Намира и ползва информация на български и чужд език, необходима за изпълнение на задълженията му на дисководещ
4. Спазва изискванията на трудовото законодателство	4.1. Познава основните документи, свързани с трудовото законодателство – трудов договор, допълнително споразумение, длъжностна характеристика и др. 4.2. Познава изискванията на Кодекса на труда, свързани с работното време, почивките, отпуските, формите на заплащане, правата и задълженията на лицата, практикуващи творчески професии 4.3. Умее да подготвя писма, становища, предложения, молба, заявление и др., включително и с помощта на компютър 4.4. Създава и поддържа творческа атмосфера по време на музикално-артистичното мероприятие с присъстващите и с членовете на работния екип
<i>Специфични за специалността 2131501 „Водещ на музикално-артистични събития”</i>	
5. Съставя план за предварителна подготовка на музикалната програма за конкретно музикално-артистично събитие	5.1. Характеризира музикален материал, сценарий, тема на музикална програма и режисьорска концепция 5.2. Познава видовете произведения от различните стилове и жанрове, необходими за подготовката на музикална програма 5.3. Подбира музикални фрагменти и ефекти за озвучаване, които да използва при музикалната програма 5.4. Предварително се запознава с предпочитанията на аудиторията 5.5. Съобразява програмата и избора на музикални произведения с аудиторията и с вида на музикалното събитие
6. Извършва музикално оформление на програмата за музикално-артистично мероприятие	6.1. Организира в правилна технологична последователност работното си място (пулт) 6.2. Подготвя за работа възпроизвеждащите устройства (грамофон или CD плейър) и пулта за миксиране 6.3. Правилно работи с възпроизвеждащите устройства

Компетенции	Резултати от учението Обучаваният трябва да:
	по време на музикално-артистично събитие 6.4. Зарежда необходимите музикални произведения или ефекти за съответното мероприятие 6.5. Извършва селекция на музикалното оформление според жанра и формата на музикално-артистичното мероприятие 6.6. Добавя различни музикални ефекти по време на своята работа 6.7. Ползва специализиран аудиософтуер за микс на музикални фрагменти на живо 6.8. Извършва опис на използваната музика, изготвя списък на носителите на авторски права
7. Подготвя и работи със звукозаписна и звуковъзпроизвеждаща техника в зависимост от характера на музикално-артистичното мероприятие	7.1. Спазва основните правила за безопасност при работа с техниката 7.2. Умее правилно да работи със звукозаписна и звуковъзпроизвеждаща техника 7.3. Умее правилно да работи със звукосмесителен пулт и периферия 7.4. Подбира техниката според мястото и характера на музикално-артистичното мероприятие – в закрити заведения за хранене и развлечения или на открито 7.5. Използва няколко възпроизвеждащи устройства (грамофони или CD плейъри) и пулт за миксиране на звука 7.6. Извършва предварителен оглед за изправността на звукозаписната и звуковъзпроизвеждащата техника
	7.7. Бързо и адекватно предприема необходимите действия при констатиране на неизправност на звукозаписната и звуковъзпроизвеждащата техника 7.8. Следи за изправността на звукозаписната и звуковъзпроизвеждащата техника по време на музикално-артистичното мероприятие 7.9. При възможност осигурява подмяна на дефектиралата по време на музикално-артистично събитие техника 7.10. Правилно съхранява техниката след приключване на музикално-артистичното мероприятие 7.11. Извършва периодична проверка на техническото състояние на звукозаписната и звуковъзпроизвеждащата техника
8. Работи с преносима	8.1. Познава видовете преносима звуко- и

Компетенции	Резултати от учението Обучаваният трябва да:
звуко- и светлоизмерителна техника	светлоизмерителна техника 8.2. В зависимост от музикално-артистичното мероприятие подбира подходяща преносима звуко- и светлоизмерителна техника 8.3. Познава изискванията за безопасна работа със звуко- и светлоизмерителна преносима техника 8.4. Преди провеждане на музикално-артистичното мероприятие регулира нивото на звуковото налягане и осветеността в границите на допустимите норми за безопасност на присъстващите
9. Оценява качеството на проведеното музикално-артистично мероприятие	9.1. След края на музикално-артистичното мероприятие анализира качеството му, като отчита положителните страни и допуснатите грешки при реализирането му 9.2. Набелязва и предприема коригиращи мерки за повишаване качеството на музикално-артистичното мероприятие с цел удовлетворяване на аудиторията 9.3. Поддържа и повишава нивото на професионалната си квалификация, като участва в семинари, състезания, работни срещи и др. 9.4. Следи за новостите в професионалната сфера, стреми се да ги адаптира и прилага в своята дейност

5. Изисквания към материалната база

5.1. Учебен кабинет

Обзавеждането на учебния кабинет включва: работно място на обучаващия (работна маса и стол), работно място на всеки обучаван (работна маса и стол), учебна дъска, мебели (предимно шкафове за различни цели), комплект за всеки обучаван от два грамофона директ драйв и пулт за миксиране, две дози за грамофон - професионална серия, слушалки, звукова карта за работа с дигитални носители, компютър, снабден със софтуер за работа със звук, два CD плейъра, рго серия диджей, микрофон и други мобилни измервателни устройства за звуково налягане и осветеност, както и други технически средства за обучение.

Обучаващата институция трябва да разполага с достатъчно голяма зала, която да побере всички обучаващи се от един курс за провеждане на лекции по общите предмети.

5.2. Учебно студио

Учебното студио трябва да е добре звукоизолирано, така че да не си пречат обучаваните, и акустично обработено, за да няма странични смущения при провеждането на практическите занимания. Трябва да разполага с работна маса, изградена по стандартна височина, мониторни тонколони, озвучителна система минимум от шест компонента, необходимия брой усилватели за същата система и устройство за настройване, разделяне и регулиране на звука (тип

кросоувър, еквалайзер или процесор), озвучителен пулт, снабден с ефект за пеене или музикален инструмент, и др.

Обучаващата институция трябва да разполага с необходимата материална база и апаратура с цел по-добро усвояване на изискванията от обучаваните.

6. Изисквания към обучаващите

Право да преподават теория и практика по професията „Дисководещ“ - трета степен на професионална квалификация, имат лица с образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ от професионални направления „Музикално и танцово изкуство“, „Теория на изкуствата“, „Обществени комуникации и информационни науки“, „Театрално и филмово изкуство“ и други от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, приет с ПМС № 125 от 2002 г. (обн., ДВ, бр. 64 от 2002 г.; посл. изм. и доп., бр. 94 от 2005 г.), които имат квалификация или професионален опит като музикални оформители или тоноператори в киното или телевизията в съответствие с предмета/модула/дисциплината, която преподават.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните знания и умения.